

Retie, Scholen van Morgen (434.000.V)

Programma van Maatregelen

Auteurs:

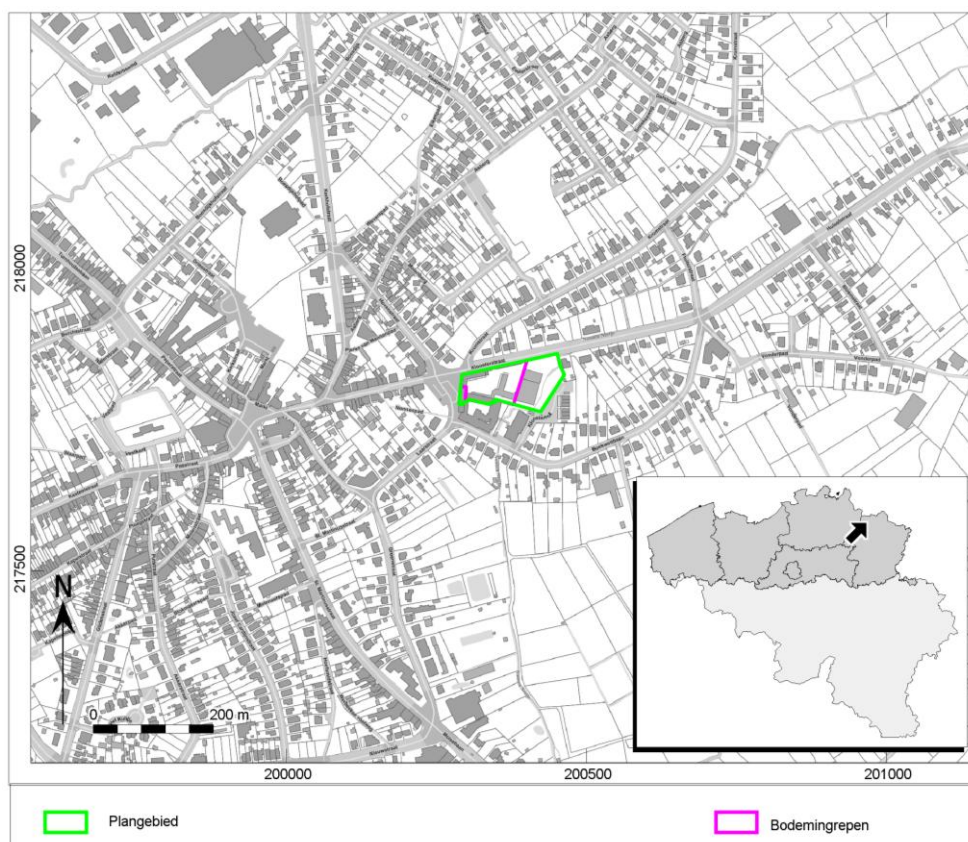
Jessica Siemons

Autorisatie:

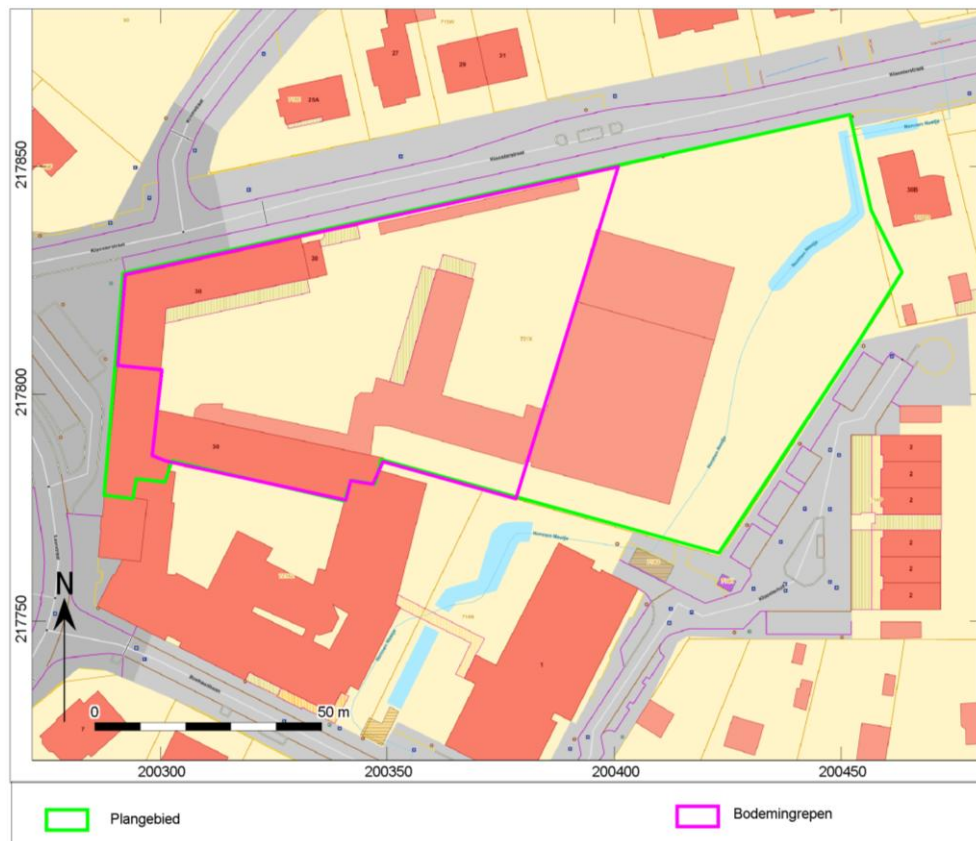
B. Weekers-Hendriks (OE/ERK/Archeoloog/2016/00095)

1 Inleiding

In opdracht heeft het Vlaams Erfgoed Centrum in april 2018 een archeologienota opgesteld van de locatie in de Kloosterstraat, te Retie (afb. 1 en 2). Aan de hand hiervan is een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd. Het onderzoek is uitgevoerd naar aanleiding van de voorgenomen herinrichting van de school.

Afb. 1. Locatiekaart van het plangebied.

Afb. 2. Aanduiding van het uit te voeren archeologisch onderzoek op het plan van de bestaande toestand op het terrein.

2 Gemotiveerd advies

2.1 Volledigheid van het onderzoek

Het gevoerde proefsleuvenonderzoek volgt op een archeologienota bestaande uit een bureauonderzoek¹. Het vooronderzoek is daarmee volledig uitgevoerd.

2.1.1 Resultaten bureaustudie

Het plangebied is een vastgesteld bouwkundig erfgoed, genaamd klooster- en schoolcomplex Sint-Annadal. Het ligt binnen woongebied en is aangelegd met speelplaatsen en dergelijke. Het gehele gebied geselecteerd voor ingrepen, is reeds verstoord. Het centrale gedeelte is momenteel in gebruik als speelplaats. Een oppervlakte van circa 2155m² is momenteel bebouwd. Het overige gedeelte van de zone voor ingrepen (4279m²), een oppervlakte van 2124m², is in gebruik als speelplaats.

Op basis van het historisch kaartmateriaal kan vastgesteld worden dat er vanaf de Atlas der Buurtwegen en mogelijk zelfs vanaf de Ferrariskaart, bebouwing binnen het plangebied aanwezig is. In het huidige plangebied is nog de mogelijkheid op het aantreffen van deze oude bebouwing. Vanaf de topografische kaart daterend in 1873 is te zien dat binnen het plangebied twee wegen zijn gelegen. De bebouwing is nog steeds gelegen in het zuidelijke gedeelte van het plangebied. In de 20ste eeuw kan vastgesteld worden dat de bebouwing uitgebreid is en in de jaren '70 is te zien dat het gehele westelijke gedeelte grotendeels

¹ Van Bavel, 2018.

bebouwd is. Binnen het plangebied kunnen dus inderdaad archeologische resten daterend vanaf de 18de eeuw teruggevonden worden. In de volgende eeuwen werd het gebouw verschillende malen verbouwd en uitgebreid. Op basis van het historisch kaartmateriaal bestaat de kans op archeologisch resten daterend van de 18de eeuw. Maar deze kans is enkel voor het meest zuidelijke gedeelte van het plangebied, daar waar reeds vanaf de Atlas der Buurtwegen een gebouw zichtbaar is. Uit reeds geplateerde boring (boring 3) kan afgeleid worden dat de bodem hier echter tot 9 cm –mv verstoord is. Onder de verstoorde laag komen echter geen verwijzingen tevoorschijn van mogelijke vroegere bebouwing, echter bieden de milieuhygiënische boringen momenteel geen duidelijk overzicht van een eventuele intacte archeologische resten/funderingen.

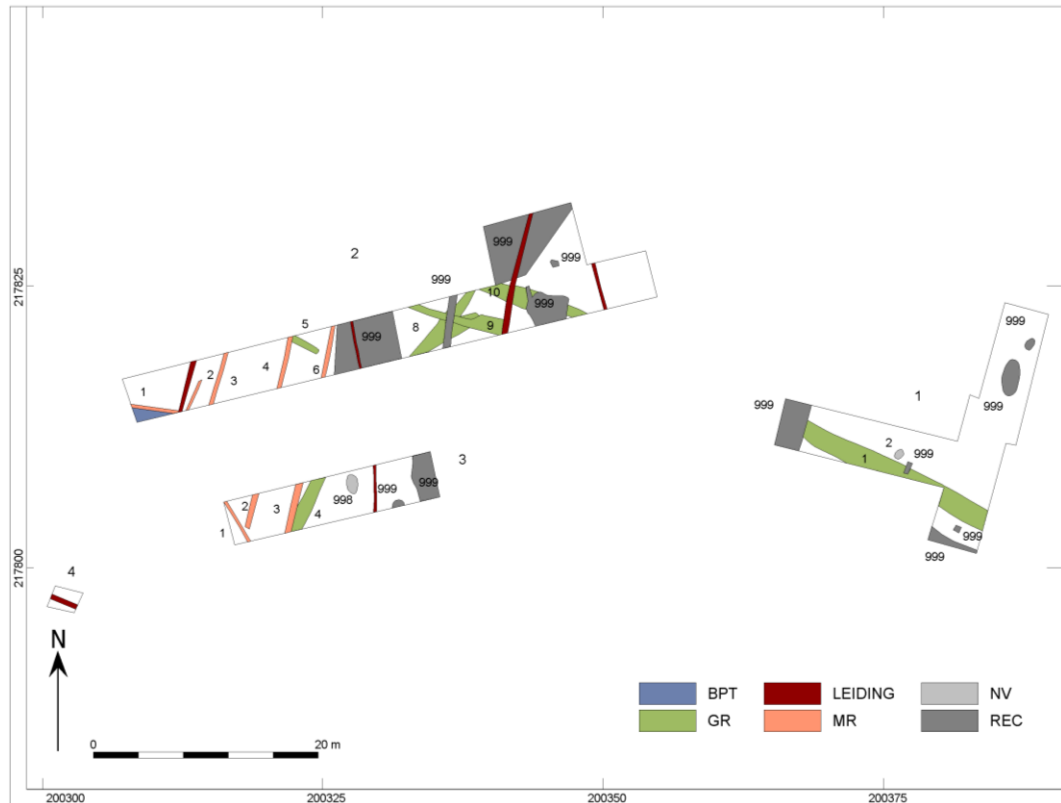
Er geldt voor het plangebied een hoge archeologische verwachting vanaf het Neolithicum waarbij in het zuidelijke gedeelte een archeologische verwachting geldt voor eventuele vroegere funderingen in ieder geval vanaf de 18de eeuw. Op basis van de landschappelijke ligging van het plangebied bestaat er ook de kans op archeologische resten uit het Laat-Paleolithicum en Mesolithicum. Echter doordat deze voorkomen als puntlocaties en zich aan de top van de natuurlijke bodem manifesteren, zullen deze reeds verstoord zijn door de vermoedelijke ophoging, de bestaande bebouwing en verharding.

Op basis van deze gegevens worden, binnen het plangebied, funderingsresten vanaf de 18de eeuw of oudere resten verwacht. Daarom adviseerde het Vlaams Erfgoed Centrum een proefsleuvenonderzoek uit te voeren binnen het plangebied.

2.1.2 Resultaten proefsleuvenonderzoek

Tijdens het veldwerk werden drie sleuven en één kijkvenster uitgegraven (afb. 3). Hierin werd duidelijk dat er twee archeologische vlakken bevonden in het plangebied. Het gaat om één niveau dat zich in het plaggendek bevindt en één niveau dat zich aan de top van de C-horizont bevindt. De resten in het bovenste niveau konden aan de hand van de mortel en aardewerk worden gedateerd tussen het begin van de 20e eeuw en de 19e eeuw. In niveau B werden verschillende greppels, natuurlijke verkleuringen en recente verstoringen gevonden.

De restanten in niveau A worden getypeerd door funderingen, een afvoergoot en een beerput. Deze sporen waren aangelegd in de ophogingslaag die gedateerd kan worden vanaf de 16de eeuw aan de hand van het vondstmateriaal. De funderingen konden gedateerd worden vanaf de 19de eeuw aan de hand van de mortel en historische kaarten. In niveau B werden voornamelijk greppels teruggevonden. Mogelijk houden deze verband met oude percelering. Aan de hand van de Ferriskaart konden twee greppels in de 18de eeuw gedateerd worden. Hierdoor kon de ophogingslaag preciezer gedateerd worden vanaf de 19de eeuw.

Afb. 3. Allesporenkaart

3 Impactbepaling

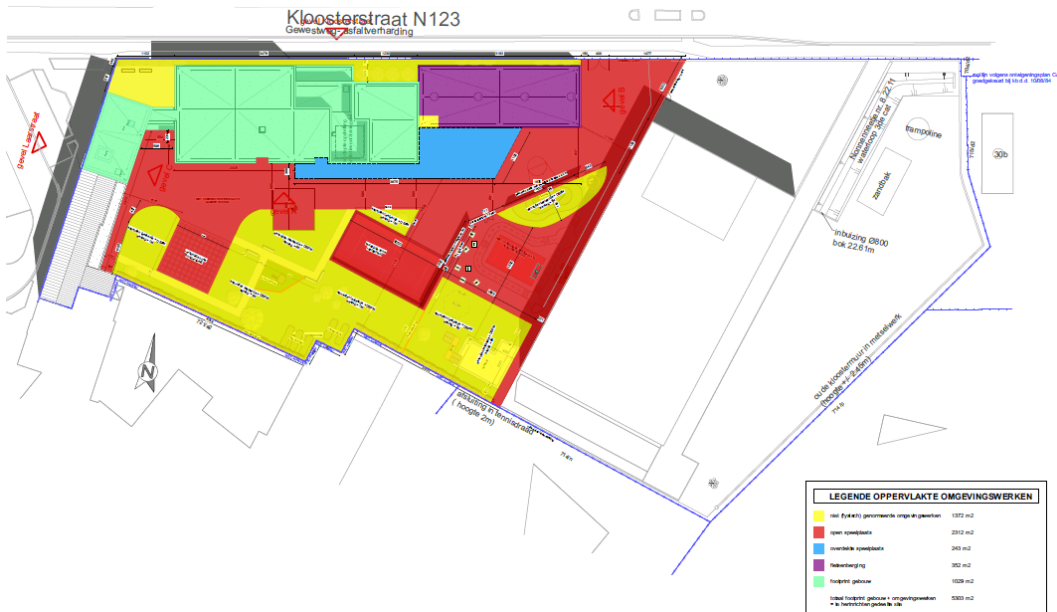
Het doel van de geplande werken is het herinrichten van de lagere school (afb. 4 en 5). De nieuwbouw zal bestaan uit verschillende ruimtes die gelegen zijn in het noorden van het plangebied. De nieuwbouw zal bestaan uit: acht klaslokalen, twee zwerflokalen, één zorgklas lagere school, één lokaal zorgjuf lagere school, één lokaal zorgjuf kleuterschool, één lokaal CLB, één testlokaal, bureel van de directie, bureel van het secretariaat, één leraarslokaal, één refter met kitchenette, één kopieerlokaal, één EHBO-lokaal, sanitaire voorzieningen zowel voor de leerlingen als het personeel, verschillende bergingen en technische lokalen. Eveneens zal er een nieuwe speelplaats voor de lagere school, een nieuwe speelplaats voor de kleuterschool en een fietsenstalling aangelegd worden. De nieuwbouw zal een oppervlakte van 1381m² beslaan en een diepteverstoring van 160cm –mv veroorzaken. Er zal ook een nieuwe funderingsplaat geplaatst worden. De nieuwbouw bestaat uit een gebouw van 1029m² en een fietsenstalling van 352m².

Het nieuwe gebouw zal eveneens riolering en nutsleidingen bevatten. De riolering zal aangesloten worden op de bestaande riolering in de Kloosterstraat op een maximale diepte van 160cm –mv. De riolering wordt verder ook verbonden met een sceptische put en een regenwaterput. De putten hebben een diepte van 300cm –mv. Ook worden ze verbonden met een infiltratiebed bestaande uit 6 x 3 kratten. 1 krat zal een grootte hebben van 0,6 x 0,6 x 20,4 m. De infiltratiebed zal een verstoring van 110cm –mv veroorzaken over een oppervlakte van 159m². Eveneens wordt het verbonden met de ten oosten gelegen putten en de Nonnenneetje waterloop.

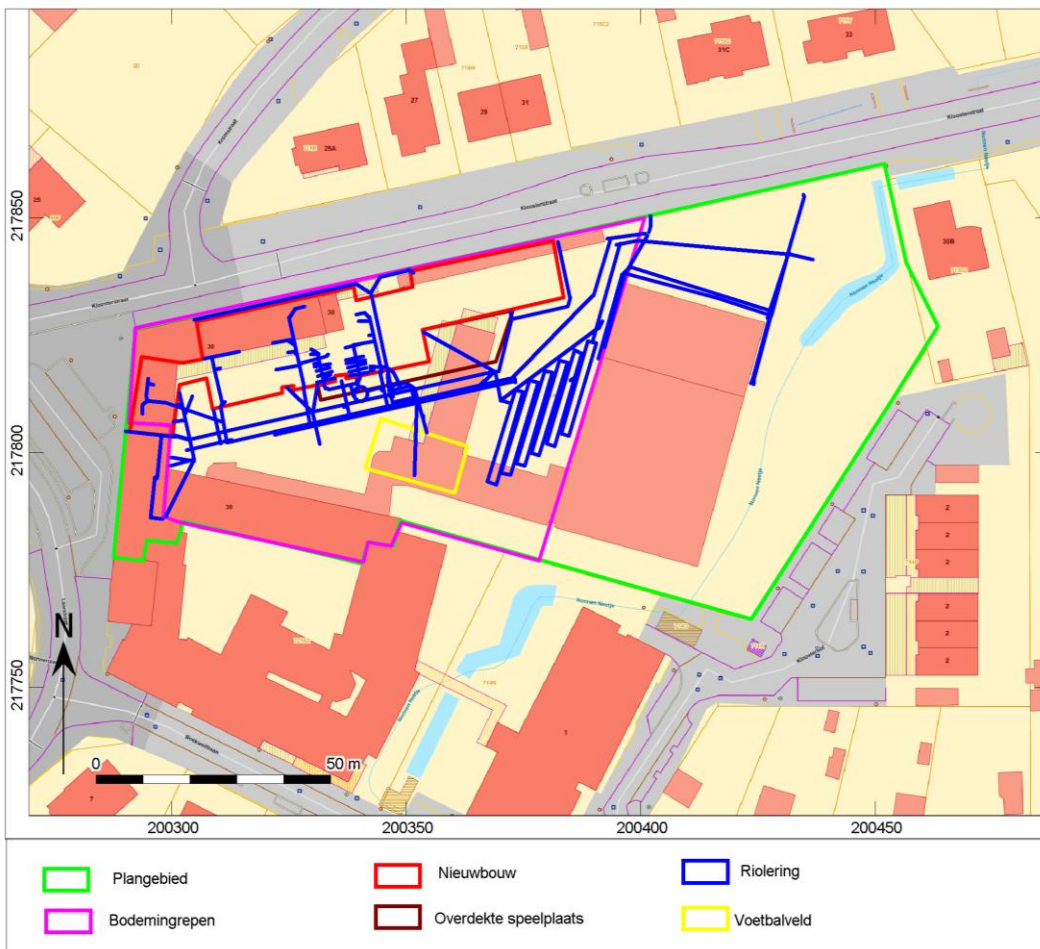
Verder zal de speelplaats kleine inrichtingen kennen. Zo zal er een voetbalveld gerealiseerd worden alsook kleine speeltuigen. De kleine speeltuigen zullen plaatselijk een diepere verstoring veroorzaken. Het voetbalveld zal een verstoring van 100cm –mv veroorzaken over een oppervlakte van circa 215m². Het voetbalveld zal aangelegd worden met een gedraineerde fundering. De speelplaats wordt uitgegraven op ±50cm onder maaiveld en wordt opgebouwd uit een fundering in steenslag, een straatlaag en betondallering. Op een ander gedeelte van de speelplaats wordt groen aangelegd. Dit wordt gedaan door aan te vullen met teelaarde na afbraak.

Voor deze nieuwe gebouwen gerealiseerd kunnen worden, moeten verschillende huidige gebouwen gesloopt worden. Op basis van het sloopplan kan vastgesteld worden dat een oppervlakte van circa 2125m²

gesloopt zal worden. Deze gebouwen bevinden zich voornamelijk in het zuidwestelijke gedeelte van het plangebied.

Afb. 4. Afbeelding van de geplande situatie. (bron opdrachtgever)

Afb. 5. Plan van de toekomstige situatie gegeoreferencieerd op de GRB.

De consequentie van de voorgenomen ingreep kan zijn dat eventuele aanwezige waardevolle archeologische resten in de ondergrond worden aangetast.

4 Advies op basis van de resultaten

De aangetroffen sporen hebben een beperkt potentieel op kennisvermeerdering. In Niveau A zijn alleen de funderingen, goot en beerput van de jongste bouwfase van het klooster aangetroffen, restanten van oudere fasen zijn niet aangetroffen. Deze relatief recente funderingen zijn tijdens het proefsleuvenonderzoek voldoende gedocumenteerd op baksteenformaat en cement-/mortelsoort en zodoende zal een opgraving ervan geen verdere informatie opleveren.

In niveau B zijn greppels, natuurlijke verkleuringen en recente verstoringen aangetroffen. Ook deze bieden geen kenniswinst. Het Vlaams Erfgoed Centrum adviseert om het plangebied vrij te geven. Gezien de recente ouderdom en de volledigheid van het proefsleuvenonderzoek van de archeologisch relevante sporen zal een aanvullend onderzoek weinig kenniswinst opleveren. Daarmee vormt het prospectief onderzoek met ingreep in de bodem (in de vorm van proefsleuven) het einde van het onderzoek voor het plangebied Kloosterstraat, Retie.

Ondanks het advies tot vrijgeven van het terrein, blijven de bepalingen voor het melden van toevalsvondsten van kracht, conform artikel 5.4.1 van het Onroerenderfgoeddecreet. De civieltechnisch uitvoerder is verplicht.